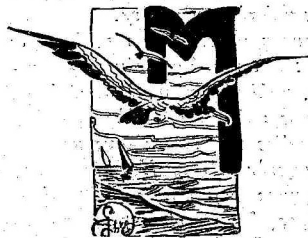




★ ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΕΝ ΡΩΜΗ ★

ΤΟ «ΚΟΤΙΟ»



Η σὰς παραξενεύση ὁ τίτλος μου. Εἶνε μία λέξις τῆς Ρωμαϊκῆς διαλέκτου, ἡ ὁποία δὲν μπορεῖ νὰ μεταφρασθῇ — ἀλλὰ μόνον νὰ περιγραφῇ.

Οἱ καθολικοὶ νηστεύουν... τρώγοντες ψερί τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων. Ἄλλ' ἡ νηστεία αὕτῃ συνδυάζεται μετ' ἐν παράδοξον Ρωμαϊκὸν ἔθιμον. Μετ' τὸ «Κότιο».

Ἀπὸ ὅλα τὰ Ἰταλικά παράλια τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων κουβαλοῦν εἰς τὴν Ρώμην χιλιάδες ψάρια. Ὅλα αὐτὰ ἀποθηκεύονται εἰς τὴν «Πεσκαρίαν», εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν ψαριῶν δηλαδὴ, εἰς τὴν πλατεῖαν τῶν Ἀγίων Θεοδώρων.

Καὶ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν πυρετώδεις καταβάλλονται προσπάθειαι πρὸς ἐτοιμασίαν καὶ στολισμὸν τῶν ἰχθυοπωλείων. Ἡλεκτρικὰ φῶτα ἐπίτηδες τοποθετοῦνται, λάμπαι ἀσιτυλίνης μετ' γλόμπους πολυχρώμους στήνονται, ἕνας ὀργασμὸς τέλος γενικὸς βασιλεύει.

Καὶ ἐπὶ τέλους ἡ ἡμέρα σιγὰ περνᾷ. Κτυποῦν τὰ μεσάνυχτα τέλος. Πολὺ πρὶν ἀκόμη ἡ πλατεῖα εἶνε πλημμυρισμένη ἀπὸ κόσμον δύο κατηγοριῶν : ἀφ' ἑνὸς οἱ αγορασταὶ — οἱ πιστοὶ τοῦτέστι καθολικοὶ οἱ ὅποιοι χαμηλώνουν τὴν θρησκείαν μέχρι τῆς κοιλίας — καὶ ἀφ' ἑτέρου οἱ ξένοι, αἱ χιλιάδες τῶν τῶν Ἀγγλων, τῶν Ρώσων, τῶν Ἀμερικανῶν ἰδίως οἱ ὅποιοι πλημμυρίζουν τὸν χειμῶνα τὴν Ρώμην καὶ οἱ ὅποιοι πηγαίνουν ἐκεῖ ὅπως ἀπολαύσουν τὸ θέαμα.

Καὶ ὁμολογουμένως τὸ θέαμα εἶνε ἀρκετὰ περιέργον, ζωντανέον μίαν πτυχὴν τῆς Μεσαιωνικῆς ζωῆς, τῆς παραδόξου καὶ μυστηριώδους. Ἀπὸ αἰῶνων πολλῶν εἰς τὴν γηραιὰν πλατεῖαν τῶν Ἀγίων Θεοδώρων, μετ' τὰ μαυρισμένα Μεσαιωνικὰ σπήτια τῆς, ἐπαναλαμβάνεται κατ' ἔτος ἀνελλιπὲς τὸ «Κότιο» διότι δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὸν κόσμον λαὸς προσκεκολλημένος εἰς τὰ ἔθιμα περισσότερον ἀπὸ τὸν Ρωμαϊκόν.

Τὸ γέριον ὠρολόγιον τῶν Ἀγίων Θεοδώρων κτυπᾷ.

Μεσάνυχτα.

Σὰν κάποια μυστηριώδης Σατανικὴ δύναμις νὰ τοὺς ἐξέπεμψεν ὁμοῦν πανταχόθεν μύριοι μάγες — χαρίνια ποῦ πλημμυροῦν καθὲς μεγαλόπολιν — ἐξέρχονται ἀπὸ ὅλας τὰς γωνίας τῆς πλατείας μετ' ἀλπιγγας, μετ' τρακατροῦκας, μετ' χιλίους διαδόλους. Καὶ γεννοῦν ἕνα ἐξωφρενικὸν θόρυβον. Τὸ ὠρολόγιον τοῦ ναοῦ τῶν Ἀγίων Θεοδώρων κτυπᾷ μεσονύκτιον — ὅπως θὰ ἐγγραφεν ὁ Πονσὸν Δὲ Τερράιλ — καὶ ὅλα τὰ καλάρια ἀνοίγονται.

Τὰ πρόχειρα ἰχθυοπωλεῖα γύρω εἰς τὴν πλατεῖαν παρουσιάζουν θησαυροὺς γαστρονομικοὺς καὶ θέαμα ἐλκυστικὸν διὰ κάθε μάτι.

Ὅγδοήκοντα χιλιάδες ὀκτάδες ψάρια παρουσίασε πέρυσι κατὰ τὸ ἀνοίγμά της ἡ «Πεσκαρία» καὶ τὸ πρῶτ' οὔτε μαρίδα δὲν εὑρίσκει κανεῖς.

Καὶ τὸ θέαμα ἦτο περιέργον καὶ διὰ τοὺς μὴ κοιλιοδούλους. Μποροῦσε κανεῖς ἐκεῖ νὰ μάθῃ πλήρη ἰχθυολογίαν. Τίποτε δὲν ἐλείπειν. Ὅλοι οἱ ἄφωναὶ κάτοικοι τῶν θαλασσῶν ἐσύρθησαν μέχρι τῆς πλατείας τῶν Ἀγίων Θεοδώρων! Καὶ κάτω ἀπὸ τὰ πολύχρωμα φῶτα καὶ τὰς ἐκκλῶφτικὰς φωνὰς τῶν ψαράδων καὶ τῶν χαρινίων, ἐβλεπε κανεῖς ὅλα τὰ εἶδη τῶν ψαριῶν, ἀπὸ τὰς μικροσκοπικὰς μαρίδας μέχρι τοῦ τεραστίου Μαγιότικου καὶ ἀπὸ τῆς χρυσιζούσης γαρίδας μέχρι τοῦ πελωρίου ἀστακοῦ.

Θυμοῦμαι τὴν ἐκπληξιν τῶν ξένων καὶ ἰδιῶς τῶν ψυχραίων Ἀγγλίδων. Μία νεαρὰ Ἀγγλὶς μετ' ὅλα τὰ καινούργη λευκὰ της γάντια ἔπιανε καὶ ἐκαμάρωνε τὰ ὠραῖα ψάρια.

Εἶνε μερικὰ πράγματα τῶν ὁποίων δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ἐννοήσῃ τὴν γοητείαν, ἂν δὲν τὰ ἴδῃ μετ' ὀφθαλμοῦ. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μετ' τὸ «Κότιο». Ἐνέχει μίαν τόσον τρελλὴν γοητείαν ἡ λαϊκὴ ἐκείνη ἐορτὴ, ποῦ δυστυχῶς δὲν ἔχω τὴν δύναμιν νὰ τὴν περιγράψω. Ἐνὸς ὀλόκληρου χρόνου ἐπέραςε καὶ τώρα ἐνθ' ἡμέρᾳ τὰς γραμμάς αὐτὰς κλείω τὰ μάτια μου καὶ μοῦ φαίνεται ὅτι μπροστὰ μου βλέπω τὴν πλατεῖαν τῶν Ἀγίων Θεοδώρων τῆς Ρώμης, τὴν πλημμυρισμένην ἀπὸ φῶτα, ἀπὸ ψάρια καὶ ἀπὸ κόσμον....

20 Δεκεμβρίου 1908.

Κ. ΚΑΙΡΟΦΥΛΛΑΣ